

Beslutningsforslag nr. B 24. Fremsat den 3. november 2006 af Rune Lund (EL), Frank Aaen (EL), Per Kaalund (S), Mogens Lykketoft (S), Naser Khader (RV), Morten Østergaard (RV), Steen Gade (SF), Holger K. Nielsen (SF), Lars-Emil Johansen (SIU), Hogni Hoydal (TF) og Kuupik Kleist (IA)

Forslag til folketingsbeslutning

om undersøgelse af CIA-flys aktiviteter på dansk, grønlandsk og færøsk territorium m.v.

Folketinget pålægger regeringen, jf. reglerne i lov nr. 359 af 2. juni 1999 om undersøgelseskommissionen med senere ændringer:

– at nedsætte en undersøgelseskommission – i overensstemmelse med Europarådets resolution 1507 vedtaget den 27. juni 2006 i Europarådets Parlamentariske Forsamling – med henblik på at afdække fremmede staters og deres efterretningstjenesters aktiviteter på dansk, grønlandsk og færøsk territorium samt regeringens kendskab hertil,

– at sikre, at dansk, grønlandsk og færøsk territorium ikke vil kunne bruges af CIA til ulovlige bortførelser og transporter af fanger eller til hemmelige fængslinger, ved at iværksætte de foranstaltninger, som menneskerettighedsorganisationen Amnesty International har anbefalet i rapporten »Below the radar: Secret flights to torture and »disappearance«« udgivet den 5. april 2006.

Bemærkninger til forslaget

Det har gennem længere tid været kendt, at USA's efterretningstjeneste har kørt et hemmeligt udleveringsprogram kaldet »extraordinary renditions« (ekstraordinære udleveringer). Programmet indebærer, at CIA driver en række fængsler rundt omkring i verden, som fanger hemmeligt transporteres til for at blive afhørt under mishandling og tortur. Denne CIA-aktivitet strider imod en lang række internationale konventioner, herunder FN's konvention mod tortur.

CIA's fly og fængsler har været genstand for megen international opmærksomhed, herunder fra en række menneskerettighedsorganisationer. Også Europarådet har været meget involveret i arbejdet med at afdække CIA's aktiviteter på europæisk territorium i sagen.

Udtalelser fra USA's præsident, George Bush, den 6. september 2006 er endnu en konkret anledning til at tage sagen op. George Bush har indrømmet, at CIA driver hemmelige fængsler. Det er den første officielle indrømmelse af slagsen. Da CIA-flyenes aktiviteter hænger sammen med eksistensen af de hemmelige fængsler, er dette endnu et selvstændigt argument for at lave en undersøgelse af, hvorledes Danmark har været involveret i CIA's »extraordinary renditions«-program.

Dette beslutningsforslag består af både en bagudrettet del og en fremadrettet del. De to dele er lige vigtige.

Den bagudrettede del er vigtig for at kende sandheden om en eventuel dansk involvering i CIA's aktiviteter vedrørende CIA-fly og hemmelige fængslinger.

Den fremadrettede del skal sikre, at CIA's aktiviteter vedrørende CIA-fly og hemmelige fængslinger ikke kan foregå i Danmark.

Det bagudrettede arbejde: en undersøgelse af CIA's aktiviteter på dansk territorium

Europarådets Parlamentariske Forsamling vedtog tirsdag den 27. juni 2006 en resolution om CIA-fly og hemmelige fængslinger. Denne resolution slog fast, at både CIA-flyene og de hemmelige fængslinger er en kendsgerning, som der er solid dokumentation for.

Resolutionen slog ligeledes fast, at CIA-fly har opereret på europæisk territorium og bortført personer.

Der findes indtil flere dokumenterede konkrete sager. Dette gælder f.eks. sagen om Ahmed Agiza og Muhammed al-Zery, der i december 2001 blev bortført i Sverige. Herefter blev de fløjet til Egypten, hvor de blev afhørt, mens de var fængslede, og blev udsat for mishandling og tortur.

Ligeledes gælder det den tyske statsborger Khaled Al-Masri, som i december 2003 blev bortført i Madagaskar. Han var på ferie, men blev kidnappet, bedøvet og transporteret til Afghanistan. Her blev Al-Masri holdt fanget i 5 måneder og afhørt under tortur. Al-Masri blev løsladt, da CIA fandt ud af, at de havde taget fejl af ham og en anden med et lignende efternavn.

Resolutionen konkluderede, at der endnu ikke har været nogen »rygende pistol« med hensyn til at kunne bevise hemmelige fængslinger på europæisk territorium. Der er stærke indikationer, men ikke nok til at sige, at der med sikkerhed er foregået hemmelige fængslinger.

Resolutionen vedtog også, at der i alle lande bør gennemføres undersøgelser, der skal afdække, om de enkelte lande direkte eller indirekte har været involveret i CIA-flyenes aktiviteter og deres transporter af fanger til hemmelig fængsling.

Den vedtagne tekst lyder på dette punkt således:

»19.8. ensure that independent, impartial and effective investigations are carried out into any serious allegation that the territory, including airports or airspace, have been used in the context of rendition or secret detention. Such investigation should examine thoroughly any action taken by state or foreign agents linked to acts of rendition as well as laws or practices which may facilitate such acts. The scope and findings of the investigation should be made public;

19.9. ensure that any person responsible for human rights violations in connection with renditions or secret detentions, including those who have aided or abetted these crimes, are brought to justice;

19.10. ensure that all victims of rendition or secret detention have access to an effective remedy and ob-

tain prompt and adequate reparation, including restitution, rehabilitation and fair and adequate financial compensation.«

Ifølge forslagsstillernes oversættelse lyder resolutionen således:

19.8. sikre, at uafhængige, upartiske og effektive undersøgelser bliver gennemført ved alle seriøse påstande om, at et territorium, herunder lufthavne og lufrum, er blevet anvendt i forbindelse med udleveringer eller hemmelige fængslinger. Sådanne undersøgelser skal grundigt undersøge enhver handling relateret til udleveringer foretaget af statens eller fremmede agenter såvel som love eller praksisser, der kan facilitere sådanne handlinger. Resultatet af undersøgelsen skal offentliggøres.

19.9. sikre, at enhver person ansvarlig for krænkelser af menneskerettighederne i forbindelse med udleveringer eller hemmelige fængslinger, herunder dem, der har bidraget til eller støttet disse forbrydelser, bliver stillet til ansvar.

19.10. sikre, at alle ofre for udleveringer eller hemmelige fængslinger har adgang til hjælp og får hurtig og adækvat oprejsning, herunder erstatning, rehabilitering og rimelig og adækvat økonomisk kompensation.

Undersøgelsen bør tage udgangspunkt i Amnesty Internationals liste over kendte CIA-fly. Undersøgelsen skal dække overflyvninger såvel som mellemlandinger og landinger på dansk, grønlandsk og færøsk territorium samt afdække, hvorvidt der er foregået fangetransporter.

I fald det påvises, at USA eller andre stater uden forudgående eller efterfølgende at have informeret danske myndigheder herom har anvendt dansk lufrum eller danske lufthavne, skal dette resultere i, at den danske regering skal meddele, at dette vil få konsekvenser for samarbejdet.

Det fremadrettede arbejde: at undgå dansk involvering i ulovlige CIA-aktiviteter

For at sikre, at CIA's aktiviteter vedrørende CIA-fly og hemmelige fængslinger ikke kan foregå i Danmark, indebærer dette beslutningsforslag, at Amnesty Internationals anbefalinger i rapporten »Below the radar: Secret flights to torture and «disappearance» udgivet den 5. april 2006, gennemføres i Danmark. Anbefalingerne lyder således:

– »Identify to the aviation authorities any plane or helicopter used to carry out the missions of the intelligence services as a state aircraft, even if the aircraft in question is chartered from a private company.

- Ensure that airports and airspace are not used to support and facilitate renditions or rendition flights.
- Maintain and update a register of aircraft operators whose planes have been implicated in rendition flights, and require them to provide detailed information before allowing them landing or fly-over rights. Such information should include: the full flight plan of the aircraft, including onward stops and full itinerary, the full names and nationalities of all passengers on board, and the purposes of their travel.
- If any passengers are listed as prisoners or detainees, more detailed information about their status and the status of their flight should be required, including their destination and the legal basis for their transfer.
- Refuse access to airspace and airfields if requested information is not provided.
- If there are grounds to believe that an aircraft is being used in connection with renditions or other human rights violations, board the plane or require it to land for inspection.
- If such inspection indicates that the flight is being used for the unlawful transfer of people, or other human rights violations, the flight should be held until the lawfulness or otherwise of its purpose can be established, and appropriate law enforcement action taken.«

Ifølge forslagsstillernes oversættelse lyder anbefalingerne således:

- Over for luftfartsmyndighederne identificere alle fly og helikoptere, der anvendes til efterretningsmissioner som statslige fly, også når disse er lejet af private firmaer.
- Sikre, at lufthavne og lufrum ikke anvendes til at støtte eller facilitere udleveringer og udleveringsflyvninger.
- Opretholde og opdatere et register over flyoperatører, hvis luftfartøjer har deltaget i udleveringsflyvninger, og kræve, at de udleverer detaljeret information, før de gives landings- eller overflyvnings-tilladelse. Sådant information skal indeholde: fuldstændige planer for flyvningen, herunder mellem-landinger, og alle passagerers fulde navne, nationaliteter og rejseformål.
- Hvis nogle af passagererne er fanger eller tilbageholdte, skal der kræves yderligere information om deres og flyvningens status, herunder deres destination og det juridiske grundlag for deres overførelse.
- Nægte adgang til lufthavne eller lufrum, hvis oplysningerne ikke tilvejebringes.

- Hvis der er årsag til at tro, at et luftfartøj anvendes i forbindelse med udleveringer eller andre krænkelse af menneskerettighederne, skal flyet bordes, eller der skal kræves, at det lander for inspektion.
- Hvis en sådan inspektion indikerer, at flyet bliver brugt til ulovlige overførelser af personer eller andre menneskerettighedskrænkelser, skal luftfartøjet tilbageholdes, indtil lovligheden kan blive bekræftet eller der i modsat fald kan iværksætte passende retshåndhævelse.

Skriftlig fremsættelse

Rune Lund (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om undersøgelse af CIA-flys aktiviteter på dansk, grønlandsk og færøsk territorium m.v.

(Beslutningsforslag nr. B 24).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.